

به نام خدا

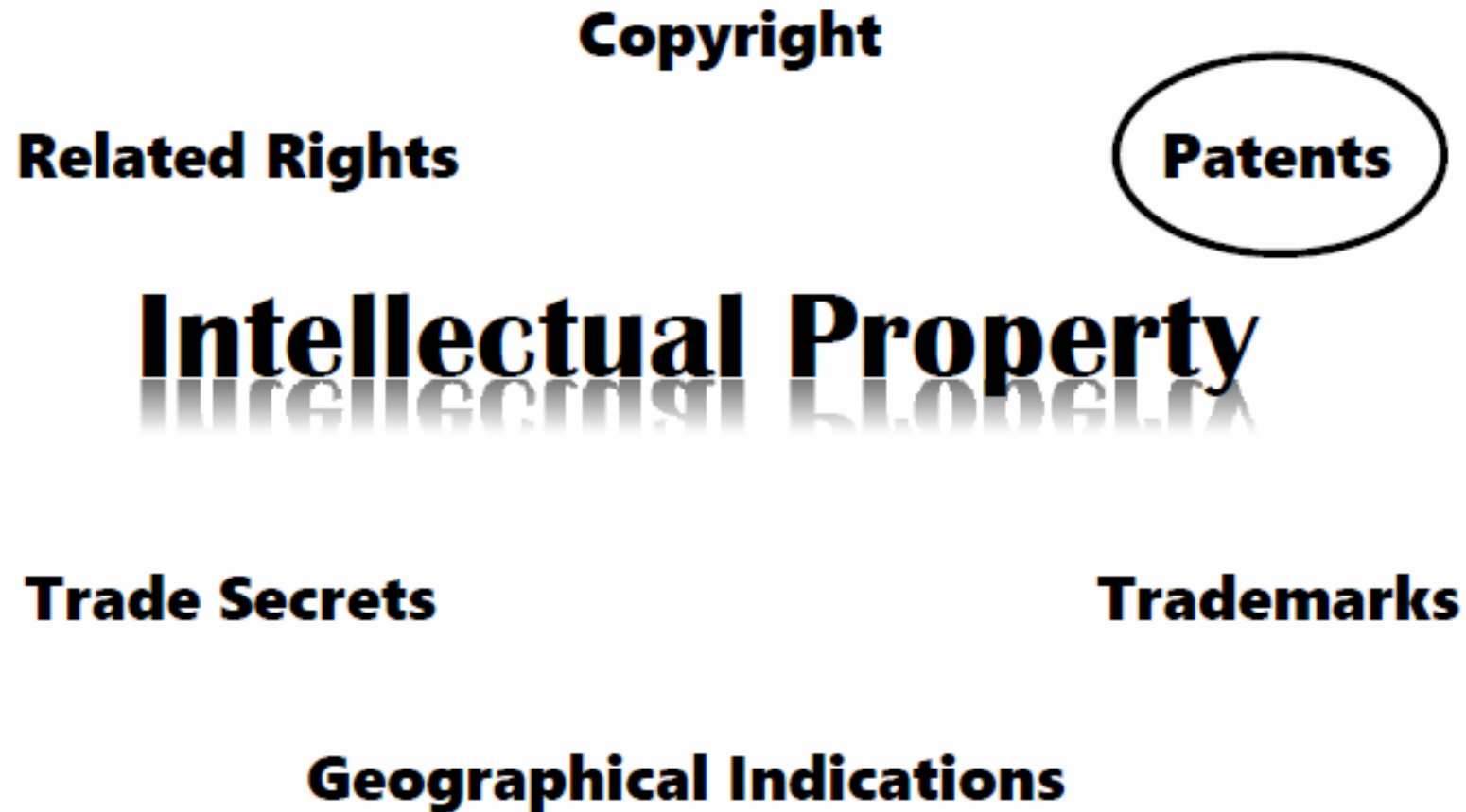
مالکیت فکری و آشنایی با ثبت اختراع

1

Dr. Hosseini

Dr. Hosseini

مالکیت فکری (Intellectual Property)

Copyright

► چه چیزهایی توسط قوانین حق نشر مورد حفاظت قرار میگیرند؟

طبق کنوانسیون برن (Berne Convention)، حق نشر از آثار ادبی و هنری حفاظت می کند.

مثال هایی از آثار ادبی:

رمان، شعر، داستان کوتاه، جزوه، متن سخنرانی، فیلمنامه، دفترچه راهنمای یک محصول، برنامه های کامپیوتری، برگه های امتحانی، مقاله، ترجمه، اسلاید و ...

مثال هایی از آثار هنری:

موسیقی، نقاشی، مجسمه، معماری، حکاکی، گل آرایی، عکس، معماری، تنظیم موسیقی، طراحی رقص و ...

Copyright

کدام حقوق توسط کپی رایت حفاظت می شوند؟

حقوق مادی: حق نشر، حق پخش، حق اجرا، حق ترجمه و حق اقتباس.

حقوق معنوی: ذکر نام خالق و احترام به روح اثر.

چگونه باید کپی رایت را ثبت کرد؟

طبق کنوانسیون برن، به محض خلق اثر هنری یا ادبی، حقوق کپی رایت برای خالق محفوظ است و اقدام خاصی نباید انجام شود.

اعتبار کپی رایت چند سال است؟

طبق کنوانسیون برن، تا ۵۰ سال بعد از وفات صاحب اثر.

در اروپا و ایالات متحده تا ۷۰ سال بعد از وفات صاحب اثر.

در برخی موارد خاص، حفاظت کمتر از ۵۰ سال خواهد بود.

Related Rights

هدف:

حفاظت از حقوق افراد یا سازمانهایی که با خلاقیت و مهارت فنی و سازمانی، یک اثر را به عموم مردم عرضه می کنند (بر اساس کنوانسیون رم).

یک آهنگ پاپ را در نظر بگیرید.

کپی رایت این اثر متعلق به آهنگساز و ترانه سرا می باشد.

این آهنگ به یک خواننده داده می شود تا روی آن ترانه را اجرا کند، خواننده به عنوان اجرا کننده از **related rights** بهره مند می شود.

آهنگ توسط یک کمپانی ضبط و تکثیر میشود، آن کمپانی هم از **related rights** بهره مند می شود.

آهنگ توسط یک کمپانی پخش میشود، آن کمپانی هم از **related rights** بهره مند می شود.

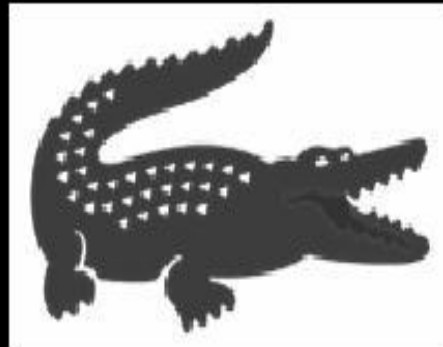
Trademark

❖ علامت تجاری، علامت یا نشانی است که محصولات و خدمات یک مجموعه را از محصولات و خدمات دیگران تمیز می دهد.

علامت تجاری می تواند یک کلمه، یک لوگو، یک شماره، یک حرف، یک شعار، یک صدا، یک رنگ و یا حتی یک بو باشد که مجموعه فراهم کننده یک کالا یا یک خدمات را مشخص میکند.

علامت تجاری را باید ثبت کرد تا از نام محصول و یا خدمت محافظت شود.

علامت تجاری باید متمایز بوده و فریبنده نباشد.

Geographical Indications

- ❖ هر گونه اعلان و یا عبارتی که نشان دهد یک محصول خاص متعلق به یک منطقه جغرافیایی خاص است.
- ❖ هم برای محصولات کشاورزی بکار میرود و هم برای محصولات صنعتی

Trade Secret

راز تجاری چیست؟

- هرگونه اطلاعات محرمانه تجاری که برای یک شرکت برتری رقابتی ایجاد می کند، می تواند به صورت یک راز تجاری حفظ شود.
- حفاظت از راز تجاری در زیر مجموعه حفاظت در برابر رقابت ناسالم و یا بر مبنای قوانین مربوط به حفاظت از اطلاعات محرمانه، انجام می شود.

Sales Methods

Distribution Methods

Lists of Suppliers and Clients

Consumer Profiles

Manufacturing Processes

Advertising Strategies

اختراع چیست

▶ بطور کلی اختراع حق انحصاری است که به مخترع آن در قبال خلق و ایجاد محصول با فرآیند صنعتی که دارای وصف **جدید** بودن، **گام ابتکاری** و **کاربرد صنعتی** است از طرف دولت و قوه حاکمه اعطاء می شود

▶ بطور کلی اختراع به معنی راه حل جدید و نوآورانه برای حل یک مشکل فنی است. این راه حل ممکن است به ایجاد وسیله، دستگاه، محصول دارو یا فرآیند صنعتی کاملاً جدید مربوط باشد، یا ممکن است فقط بهبود جزئی محصول یا فرآیند شناخته شده ای باشد.

عناصر تعریف اختراع عبارت است از :

➤ عناصر تعریف اختراع عبارت است از :

۱. طرح ریزی یک وسیله و یک کالا که در حقیقت نتیجه فکر، ابتکار و خلاقیت صاحب آن است.
۲. مرحله ساخت آن است که، طرح باید قابلیت انتقال از فکر به عمل و پیاده شدن را داشته باشد.

طبق ماده ۲۷ قانون ثبت علائم و اختراعات، کسانی می توانند تقاضای ثبت اختراع و اکتشاف کنند که مدعی یکی از امور ذیل باشند:

۱. ابداع هر محصول صنعتی جدید
۲. کشف هر وسیله جدید یا بهبود عملکرد وسایل موجود به طریق جدید

شرایط اختراع

➤ جدید بودن اختراع:

شرط جدید بودن اختراع به این معنا است که نوآوری ادعا شده قبلا به هیچ شکل **افشاء عمومی** نشده باشد. به معنای دقیق تر یعنی اولین جایی که نوآوری در آن فاش شده است اداره ثبت اختراعات باشد و به هیچ شکل دیگر مانند مقاله، نمایشگاه، تولید انبوه و ... برای عموم فاش نشده باشد.

➤ گام ابتکاری اختراع:

شرط گام ابتکاری اختراع به این معنا است که ایده جدید ادعا شده باید مشکلی را در یک حرفه یا فن برطرف کند و تنها جدید بودن ایده کافی نمی باشد. چنانچه شما بخش جدیدی به یک محصول موجود اضافه کرده اید که این بخش جدید، مزیتی را ایجاد نکرده و مشکلی را حل نکرده است، این محصول جدید قابل ثبت نمی باشد.

شرایط اختراع (ادامه)

► کاربرد صنعتی اختراع:

شرط کاربرد صنعتی اختراع به این معنا است که اختراع الزاما باید در صنعت کاربرد داشته باشد. این شرط به این معنا است که نظریه های علمی، روش های جراحی، روش های فروش و مانند این ها قابلیت ثبت به عنوان اختراع را ندارد. تنها در صورتی که یک محصول فیزیکی یا روش تولید جدیدی از یک محصول ادعا شده باشد، قابل ثبت می باشد.

► افشاء کامل اختراع:

شرط افشاء کامل اختراع به این معنا است که مخترع ایده ای را که می خواهد از آن حفاظت به عمل بیاید باید به طور کامل برای اداره ثبت اختراعات افشا کند. افشاء ناقص اختراع، باعث حمایت ناقص و حتی ابطال گواهی ثبت اختراع خواهد شد. برخی از نوآوران از فاش کردن اسرار نوآوری خود امتناع می کنند که در این موارد چنانچه نوآوری به طور کامل فاش نشود، حتی اگر تبدیل به ثبت اختراع گردد می تواند در آینده برای مخترع مشکل ساز شود.

مزایای ثبت اختراع:

(۱) امکان فروش گواهی ثبت اختراع به عنوان حق امتیاز انحصاری تولید

(۲) امکان استفاده از تسهیلات اعطایی بنیاد ملی نخبگان (در صورت برگزیده شدن در جشنواره‌های مورد تأیید آن بنیاد مانند جشنواره رویش)

(۳) قابلیت ترجمه برای ارائه به دانشگاه‌ها و سازمان‌های خارجی

(۴) امکان تأسیس شرکت دانش بنیان دانشگاهی با موضوع اختراع.

(۵) اقدام به تولید بدون دغدغه و نگرانی از اعتراض بقیه

(۶) امکان شرکت در جشنواره‌ها و مسابقات ملی و بین‌المللی اختراعات و نوآوریها

ایده

ایده یا **مثال** یا **صورت** یا **طرح**، در حقیقت یک تصور ذهنی است. شاید بتوان ایده دادن را اولین گام برای حل یک مشکل یا برآورده کردن یک نیاز دانست. به عبارت دیگر ایده ساده‌ترین راه حلی است که انسان در برابر یک مسئله یا نیاز به آن فکر می‌کند. هر چند می‌توان یک ایده را بسط داد و پیچیده کرد. ایده یک تلنگر ذهنی درون افکار شخص می‌باشد که با مطرح نمودن آن موضوعیت خود را پیدا می‌کند که تداعی ذهنی را به صورت یک طرح بیان می‌دارد. ایده یک نوع اندیشه فکر و عقیده است که رسیدن به آرمان و موفقیت را به همراه دارد

جستجو در سایت:

جستجو معمولی در google ➤

جستجو با کلید واژه‌ها در سایت مالکیت های معنوی ➤

جستجو در سایتهای بی المللی : <http://www.google.com/patents> ➤

<http://www.freepatentsonline.com>

پرسش از اساتید رشته مورد نظر ➤

Iripo.ssaa.ir ➤

..... ➤

اظهارنامه اختراع:

- ▶ اطلاعات شخص مخترع، مالک اختراع، دریافت کننده ابلاغ و چکیده ای از اختراع می باشد که در آن مخترع درخواست خود را در رابطه با ثبت اختراع تعریف می کند
- ▶ اظهارنامه ثبت اختراع باید بصورت الکترونیکی و در فرم مخصوص به آدرس <http://ipm.ssaa.ir> و به زبان فارسی تنظیم شود.

محتویات و مندرجات اظهارنامه اختراع

- ۱- اسم، شماره ملی، نشانی، کدپستی، تابعیت و سمت متقاضی و در صورتیکه متقاضی شخص حقوقی است ذکر نام، نوع فعالیت، اقامتگاه، محل و شماره ثبت، تابعیت، مرکز اصلی و عنداللزوم هرگونه شناسه دیگر آن الزامی است.
- ۲- اسم، شماره ملی، نشانی، کدپستی نماینده قانونی متقاضی در صورت وجود
- ۳- اسم، اقامتگاه و کدپستی شخص یا اشخاصی که صلاحیت دریافت ابلاغ ها در ایران را دارند در صورتیکه متقاضی مقیم ایران نباشد.
- در بند ۳ در صورتیکه متقاضی مقیم ایران نباشد و بنابر حق تقدم مقرر در کنوانسیون پاریس درخواست ثبت اختراع خود را ایران بنماید باید اسم، اقامتگاه و کدپستی شخص یا اشخاصی که صلاحیت دریافت ابلاغ ها را در ایران دارند اعلام نمایند تا تصمیمات اداره در زمان مقتضی به آنها ابلاغ گردد و پرونده معطل نماند. (این بند باید توسط اشخاص غیر ایرانی تکمیل شود و برای متقاضیان ایرانی که ابتدا به ساکن در ایران تقاضای ثبت اختراع می کنند پر کردن این بند الزامی نیست)

دریافت فایل‌های خام

➤ فرم خام ادعانامه

➤ قالب توصیف اختراع

➤ فرم خام خلاصه اختراع

ادعانه

- عناصر اختراع را در چارچوب مشخصه های فنی تعیین نمایید: پزشکی. شیمی دارویی. مهندسی و....
- هر اختراع میتواند مشتمل بر یک یا چند ادعا باشد
- صریح و روشن باشد
- معمول و منطقی باشد
- مستقل و وابسته نوشته شود

ادعانه فرایند:

➤ کلیاتی از اختراع:

➤ ادعای شماره (۱): مستقل

➤ ادعای شماره (۲): وابسته به ۱

➤ ادعای شماره (۳): وابسته به ۲

➤ .....

شرح و توصیف اختراع:

■ عنوان اختراع: که باید کوتاه و جامع بوده به نحوی که بیانگر اصل موضوع ابداع شده باشد به طوری که تکنیک و ماهیت کار شما را به طور صریح معرفی میکند و مشتمل بر کلماتی مثل «بهبتر» «جدید» «نو» و... نبوده و ترجیحاً بین ۳ تا ۱۰ کلمه باشد..

ادامه:

در این بخش باید اثر خلق شده به طور کامل چه از نظر علمی (بیان علمی مسئله) و چه از نظر خلق اختراع شرح داده شود. ذکر صریح کاربرد صنعتی اختراع و همچنین هدف اختراع ضروری است. در صورتی که هدف از اختراع حل یک مشکل فنی است، لازم است ارائه راه حل برای مشکل فنی موجود همراه با شرح دقیق و کافی و یکپارچه اختراع داده شود. توضیح اشکال، نقشه ها، نمودارها در صورت وجود باید به نحوی باشد که یک متخصص در آن زمینه بتواند اختراع را درک و ارتباط اجزاء آن را دریابد. ارجاع به شماره هایی که برای بیان ویژگیهای اختراع در نقشه آمده است الزامی است. هدف از تهیه این شکلها، جدولها و نمودارها این است که شرح فنی اختراع یا توصیف اختراع بیشتر قابل فهم باشد. همچنین ارائه پیشنهاد برای بهبود و تکمیل اختراع در آینده و نتیجه گیری به لحاظ بیان تأثیر اقتصادی اختراع در جوامع مختلف مفید خواهد بود مثالها: مثالهای کمی و کیفی از اختراع یا نتایج استفاده از این اختراع در یک فرآیند شرح داده شود

الف) عنوان اختراع باید به گونه ای مطرح شود که نکته نوآورانه و فن نوآورانه را داشته باشد.

ب) اختراعات اعم از اینکه مربوط به فرآیند یا فرآورده باشد نوآوری تکنیکی و زمینه فنی آن ممکن است یکی از شاخه های علم مانند مکانیک، الکترونیک، شیمی، متالوژی، برق، سلاحها، فیزیک، بیوتکنولوژی، مواد زیستی، شیمی آلی، فناوری اطلاعات کشاورزی و ... باشند که مخترع باید در ابتدا زمینه فنی اختراع مربوط را بیان نماید.

ج- مشکل فنی و بیان اهداف اختراع:

بطور کلی اختراع به معنی ارائه راه حل نوآورانه برای حل یک مشکل فنی در صنعت است که در قالب فرآیند یا فرآورده متجلی می شود و متقاضی در وهله اول باید بیان نماید که پس از تفکر و تدبیر به یک مشکل فنی در رشته ای از صنعت پی برده و برای حل آن مشکل فنی راه حل نوآورانه ای ارائه نموده تا به ذهن مخاطب و کارشناس بررسی کننده اختراع این موضوع کلید بخورد که اختراع محقق شده است و موضوع ادعایی در صورت تحقق سایر شرایط می تواند اختراع محسوب شود فلذا متقاضی باید ابتدا مشکل فنی موجود در صنعت و اهداف خود از اختراع موردنظر را بیان کند تا قابلیت اختراعی بودن موضوع محقق شود.

د- شرح وضعیت دانش فنی پیشین :

بطور کلی مخترع شخصی است که از دانشهای مختلفی که در جامعه وارد حوزه قلمرو عمومی مالکیت شده است استفاده نموده و با این دانش پایه زمینه ایجاد و خلق اختراعات و فناوریهای نو را فراهم می آورد بدین ترتیب متقاضی باید دانش فنی پیشین و سابقه پیشرفت هایی که در رابطه با اختراع ادعایی وجود دارد را بیان نماید به نحوی که برای درک و جدید بودن اختراع کفایت کند پرواضح است که بیان عملکردهای مختلف دانش فنی پیشین و ارزیابی و سنجش آن می تواند به نوعی مبین و روشنگر دانش گذشته باشد و با بررسی دانش موجود به نوآور بودن اختراع پی برد و بطور کلی بیان دانش فنی پیشین برای احراز گام ابتکاری الزامی است و گستره دانش فنی پیشین شامل اطلاعات عمومی و اسناد مکتوب و غیرمکتوب به زبانهای مختلف می تواند باشد. متقاضی برای دستیابی به دانش پیشین می تواند در سایت های مربوطه جستجو نموده و یا در سایت روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (لینک راهنمای جستجو در صفحه اول سایت موجود می باشد) به سابقه یابی تکنیک خود در اختراعات ثبت شده

- ▶ ه- ارائه راه حل برای مشکل فنی موجود همراه با شرح دقیق و کافی و یکپارچه اختراع:
- ▶ در توصیف اختراع مخترع باید به طور روشن و گویا دانش موجود خود را افشا نماید و به گونه ای دانش موجود خود را تشریح کند که هرکس دارای مهارت فنی عادی، بدون ابتکار خاصی، قادر باشد با بازخوانی شرح موجود اختراع مورد نظر را بسازد و این شرح اختراع باید دقیق و کافی و بطور یکپارچه بیان شود تا افشا کافی و مؤثر و شرط ساخت اختراع به طور کامل محقق شود و بیان دانش موجود واریه راه حل برای مشکل فنی موجود باید بطور مؤثر و کافی تشریح و توصیف شود.

- و- توضیح اشکال، نقشه ها، نمودارها در صورت وجود:
- به نحوی که یک متخصص در آن زمینه بتواند اختراع را درک و ارتباط اجزای آن را دریابد ارجاع به شماره هایی که برای بیان ویژگی های اختراع در نقشه آمده است الزامی است.
- برای درک بهتر اختراع در صورتیکه، اشکال یا نقشه یا نمودارهایی لازم باشد متقاضی باید آنرا بنحوی که یک متخصص در آن زمینه قادر باشد آنرا دریابد ترسیم و تنظیم نماید و تعبیه این بند نیز به نوعی در راستای افشای کامل و مؤثر اختراع است. لازم به ذکر است نقشه ها و نمودار باید توسط نرم افزار های مربوطه ترسیم شوند و فایل آن ها به صورت pdf یا word یا Image ارائه گردد. به عنوان مثال نقشه های مدار با نرم افزار Protel و یا PCB ارائه گردد.
- اگر موضوع مورد ادعای اختراع دستگاه یا یک وسیله باشد نقشه می بایست جزئیات فنی آن را به صورت خلاصه و بصری نمایش استفاده نماید AutoCAD و ۳DMax یا spss می توانید از نرم افزار های نقشه کشی صنعتی همانند دهد
- اگر موضوع مورد ادعای اختراع یک فرآیند یا الگوریتم صنعتی باشد مراحل فرآیند را به صورت بلوک دیاگرام به عنوان نقشه ارائه دهید و همچنین اگر موضوع مورد ادعای اختراع سنتز شیمیایی باشد فرمولاسیون (ترکیبات با ذکر نسبت مواد ترکیبی) را به عنوان نقشه ارائه دهید.

ادامه:

- ز- بیان واضح و دقیق مزایای اختراع؛
- از مقایسه دانش فنی و راه‌های پیشین برای حل مشکل فنی با دانش و راه‌های ابداعی موجود مزایای اختراع قابل استخراج و فهم خواهد بود و بیان مزایای اختراع و تشریح آن سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان و صنعتگران را فرصت خواهد داد تا تکنولوژی مورد ادعا را ارزیابی نموده، و درصد توفیق آن در بازار کسب و کار را بیشتر درک نمایند.
- ح- توضیح حداقل یک روش اجرایی برای به‌کارگیری اختراع؛
- در برخی از قوانین ملی کشورها علاوه بر بیان و توصیف کامل اختراع برای افشای مؤثر اختراع متقاضی باید بهترین روش اجرایی اختراع را نیز توصیف نماید و در آئین‌نامه به جای بهترین روش اجرایی عبارت حداقل یک روش اجرایی برای به‌کارگیری اختراع بکار رفته است که متقاضی باید آنرا توضیح دهد.

- ▶ ت- ذکر صریح کاربرد صنعتی اختراع در صورتیکه ماهیت اختراع گویای این امر نباشد؛
- ▶ کاربرد یا کاربردهای صنعتی اختراع در صورتیکه ماهیت اختراع گویای این امر نباشد باید ذکر شود و در صورت عدم ذکر صریح کاربرد صنعتی در این قسمت و عدم کفایت و گویا بودن این امر در اختراع می تواند زمینه استفاده یا سوءاستفاده از این حق را در آینده برای افراد سودجو و رقبا فراهم آورد.

ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ در خصوص نحوه تنظیم نقشه اختراع مقرر می دارد: در ترسیم نقشه ها باید نکات زیر رعایت شوند: ۱- در یک روی صفحه کاغذ در قطع A4، با خطوط پر رنگ و یکدست مشکی و غیر رنگی کشیده شده و ترجیحاً در رسم آنها از ابزارهای فنی نقشه کشی یا نرم افزار مناسب استفاده شود و حداکثر حاشیه اوراق به ترتیب از بالا ۲/۵، از چپ ۱/۵، از راست ۲/۵ و از پایین ۱ سانتیمتر باشد؛ ۲- وضوح و شفافیت نقشهها به نحوی باشد که امکان تصویر یا تصویر برداری آن میسر شود؛ ۳- تمام عناصر نقشه یا نمودار دارای مقیاس یکسان باشد، مگر آنکه برای فهم اختراع برجسته نمودن بخش خاصی از نقشه یا نمودار ضروری باشد؛ ۴- تا حد امکان به صورت عمودی در صفحه قرار گیرد؛ ۵- اعداد، حروف و نشانه ها به طور روشن ذکر شده و خوانا باشند؛ ۶- هیچ توضیحی نباید روی نقشه ها وجود داشته باشد مگر در مورد جداول و نمودارها؛ چنانچه کار شما یک فرآیند میباشد بلوک دیاگرام کار خود را ترسیم نمایید. توجه داشته باشید فایل نهایی را به صورت Image و یا pdf ارسال نمایید.

اگر موضوع مورد ادعای اختراع یک فرآیند یا الگوریتم صنعتی باشد مراحل فرآیند را به صورت بلوک دیاگرام به عنوان نقشه ارائه دهید و همچنین اگر موضوع مورد ادعای اختراع سنتز شیمیایی باشد فرمولاسیون (ترکیبات با ذکر نسبت مواد ترکیبی) را به عنوان نقشه ارائه دهید.